

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Основи профорієнтаційної роботи»
2020-2021 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та практична психологія».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Петровська Катерина Володимирівна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fdssso/structure-fdssso/kaf-social-pedagogy/composition-kaf-social-pedagogy/petrovskyka/
Контактний телефон	-
Е-mail викладача	ev_petrovska@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Щосереди з 13.00 до 14.00

Семестр: VI семестр

Мова навчання: українська.

Ключові слова: професійний вибір, самовизначення, професія, праця, професіограма.

Мета курсу: підготовка здобувачів вищої освіти до здійснення профорієнтаційної роботи з учнями, забезпечення керування їхнім професійним самовизначенням, вибором професії.

Предмет курсу: професійне самовизначення особистості, її здатність до продуктивної, творчої праці.

Програмні компетентності:

ЗК-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК-4 Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

ФК-5 Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності.

Результати навчання:

ПР-9 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи та соціальної педагогіки, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПР-6 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

ПР-7 Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

Зміст курсу:

Тема 1. Загальні засади профорієнтаційної роботи.

Значення профорієнтаційної роботи у сучасному суспільстві. Історичні аспекти світового розвитку профорієнтації. Система профорієнтаційної роботи в постсоціалістичних країнах (Білорусія, Польща, Чехія). Соціально-економічні особливості профорієнтації в розвинутих країнах (Велика Британія, Данія, США, ФР Німеччина, Франція, Японія). Мета і завдання профорієнтації. Профорієнтаційна робота в Україні на сучасному етапі її розвитку. Тенденції і принципи профорієнтації. Рекомендації ЮНЕСКО щодо організації профорієнтаційної роботи.

Тема 2. Соціально-професійне самовизначення особистості.

Сутність психологічного вивчення професій. Поняття про професіографію. Професіограма. Психограма. Психологічна класифікація професій. Особистісний професійний план: зміст і послідовність складання. Формула вибору професії. Професійне самовизначення на різних етап вікового розвитку (соціалізації) людини. Об'єктивні та суб'єктивні умови успішного професійного самовизначення. Особливості криз професійного самовизначення на різних етапах вікового розвитку.

Тема 3. Основи професійної діагностики.

Суть, предмет та завдання попередньої профорієнтаційної психодіагностики. Психофізіологічні особливості людини. Методи професійного самовизначення. Загальна характеристика особистості школяра в

плані її профорієнтації. Методи вивчення особистості учня з метою профорієнтації. Інтегровані показники здатності учня до професійного самовизначення. Профдіагностичний висновок особистості. Аналіз професійної діяльності. Профпридатність та психологічні засади здійснення професійного відбору. Вимоги певного типу професій до працівника. Використання ЕОМ у профорієнтаційній психодіагностиці учнів.

Тема 4. Система професійної орієнтації учнівської молоді.

Теорія і методологія профорієнтації. Управління системою профорієнтаційної роботи. Періоди та етапи профорієнтації. Основні компоненти системи профорієнтації. Функціонування і взаємозв'язок компонентів системи профорієнтації. Особливості профконсультації школярів: етапи профорієнтаційної роботи зі школярами різного віку; особливості компонентів профорієнтаційної роботи в школі; типові ситуації профконсультації школярів. Помилки при виборі професії (поради оптанту).

Тема 5. Професійна орієнтація учнів закладів освіти.

Суть і завдання професійної просвіти та вимоги до її проведення. Форми і методи профпросвіти в школі. Профпросвіта в дошкільному і молодшому шкільному віці. Профпросвіта в основній і старшій школі. Методика ознайомлення учнів з професіями. Суть, мета і завдання професійної активізації учнів. Форми професійної активізації учнів. Профорієнтаційні ігри як засоби активізації професійного вибору. Професійна проба, як основа професійної активізації: суть, зміст, структура та методика проведення.

Тема 6. Професійна адаптація, зміна професії та переорієнтація.

Поняття про професійну адаптацію: сутність та види адаптації. Етапи соціально-професійної адаптації. Фактори, показники і критерії соціально-професійної адаптації. Методи соціально-психологічного дослідження процесу адаптації. Професійна адаптація та індивідуальний стиль діяльності. Форми соціально-професійної адаптації. Розвиток професійної кар'єри.

Стан та психологічні особливості дослідження професійної переорієнтації особистості. Суть, мета і завдання професійної переорієнтації людини. Основні етапи професійної переорієнтації особистості. Фактори, які впливають на процес професійної переорієнтації особистості.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, сторітейлінг, навчальна дискусія, мозковий штурм); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, скрайбінг, навчальні фільми); практичні (вправи, гейміфікація, дослідження, проектування).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): заняття проводяться у формі дискусій, мозкових штурмів, настільних ігор; висловлювання власної точки зору заохочується; нетерпимість до академічного плагіату.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки, ноутбук.

Система оцінювання та вимоги:

Система нарахування рейтингових балів

№	Вид робіт	Бали рейтингу
1	Рейтингове оцінювання лекційного курсу	
1.1.	Відвідування лекційних занять	1 бал за пару
1.2.	Ведення конспекту лекцій	0-5 балів
2	Рейтингове оцінювання курсу семінарських занять та самостійної роботи	
2.1.	Відвідування семінарських занять	1 бал за пару
2.2.	Підготовка фіксованого виступу	0-2 балів
2.3.	Виступ на семінарському занятті	0-5 балів
2.4.	Участь у обговоренні (доповнення)	0-2 балів
2.5.	Підготовка реферату	0-3 балів
2.6.	Виконання письмових та самостійних завдань	0-2 балів
2.7.	Тестування за темами	0-3 балів
3	Штрафні бали (зі знаком «мінус»)	
3.1.	Пропуски занять без поважних причин * :	
	а) лекційних (2години)	3 бала
	б) семінарських (2години)	2 бала
3.2.	Пропуски занять з поважних причин ** :	
	а) лекційних (2години)	3 бала
	б) семінарських (2години)	2 бала

* Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані протягом двох тижнів, при недотриманні цього терміну кількість штрафних балів подвоюється.

** Пропущені з поважних причин заняття (підтвердження документально) повинні бути відпрацьовані без нарахування балів протягом двох тижнів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2			
25		25		25				
Тема 4		Тема 5		Тема 6				
4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2			
25		25		25				

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	зараховано
78-89	B	
65-77	C	
58-64	D	
50-57	E	
35-49	FX	
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

- Гончарова Н.О. Основи професійної орієнтації / За ред. В.Ф. Моргуна. Навчальний посібник. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 168 с.
- Кашкарьова Л. Р. Профорієнтація та профвідбір : Навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «Практична психологія» / Л. Р. Кашкарьова. – Бердянськ : БДПУ, 2011. – 192 с.
- Конвенція про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів №142. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_057
- Конспект профорієнтаційного заняття «Професії майбутнього» : наук. - практ. реком. / Л. М. Капченко, Н. В. Савченко, Н. В. Ортікова, Н. В. Балашова, Л. Й. Літвінчук, О. В. Грамма. – К. : ІПК ДСЗУ, 2017. – 35 с. – Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/konspektproforiyentacijnogo-zanyattya-profesiyi-maybutnogo-2017>
- Концепція державної системи професійної орієнтації населення, затверджена Постановою КМ України від 17 вересня 2008 р. № 842 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF>
- Мерзлякова О. Л. Методики професійного самовизначення / О. Л. Мерзлякова, Г. О. Євдокимова. – К. : Шк. світ, 2011. – 120 с.
- Професії майбутнього : аналіт. записка / [Джинчарадзе Н. Г., Мар'яненко Г. І., Ортікова Н. В.]; за заг. ред. Р. В. Войтович. – К. : ІПК ДСЗУ, 2018. – 24 с. – Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/analitychna-zapyska-profesiyi-maybutnogo-2018>
- Професія. Кар'єра. Успіх : Метод. посіб. / Автори-упоряд. : Лях Т. Л., Малієнко Ю. М., Тимошенко Н. Є., Цюман Т. П., Шеламкова А. М.; За аг. ред. Цюман Т. П. – Видання друге, перероб. й доп. – К. : Основа – Принт, 2010. – 184 с.
- Путівник профорієнтації : наук. - практ. реком. / Н. Г. Джинчарадзе, Л. Й. Літвінчук, Н. В. Савченко, Н. В. Ортікова, Н. В. Балашова, О. В. Грамма, М. В. Богуслав. – К. : ІПК ДСЗУ, 2018. – 43 с.– Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/putivnyk-proforiyentaciyi-2018>
- Янцур М. С. Практикум з професійної орієнтації і методики профорієнтаційної роботи. Навчальний посібник. – К. : Видавничий дім «Слово», 2012. – 216 с.
- Янцур М. С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи. Курс лекцій. Навчальний посібник. – К. : Видавничий дім «Слово», 2012. – 464 с.

Інформаційні ресурси

- Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
- Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
- Медіатека ФДССО.
- Інформаційно-методичні сайти:
  - www.profosvita.org.ua.
  - класифікатор професій ДК 003:2010. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.dk003.com/>
  - <http://www.management.com.ua/hrm/> – вітчизняний інтернет-портал для управлінців, розділ «Персонал» наповнюється статтями та матеріалами для практичного застосування у HRменеджменті.
  - <http://www.hrliiga.com/> – спільнота кадровиків і фахівців з управління персоналом – новини, статті, журнал «MeНеджеR по персоналу».
  - <http://profi.dcz.gov.ua/tests/> – Державна служба зайнятості – Платформа профорієнтації та розвитку кар'єри.
  - <https://www.dcz.gov.ua/storinka/profesiyna-oriyentaciya> – Державна служба зайнятості – Професійна орієнтація.
  - <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистики України.
  - <http://zakon.rada.gov.ua/> – Законодавство України.